

Sygn. akt VI A Ca 1848/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 września 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SA Krystyna Karolus - Franczyk

Sędziowie: SA Anna Orłowska (spr.)

SA Barbara Godlewska – Michalak

Protokolant: sekr. sądowy Agnieszka Pawłowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 24 września 2014 r. w Warszawie

sprawy z powództwa E. F.

przeciwko Przedsiębiorstwu Państwowemu (...) w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 25 czerwca 2013 r.

sygn. akt IV C 1061/09

- 1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie pierwszym w ten tylko sposób, że początkową datę płatności ustawowych odsetek od zasądzonej kwoty 36 471,80 zł (trzydzieści sześć tysięcy czterysta siedemdziesiąt złotych osiemdziesiąt groszy) określa na 25 czerwca 2013 r. i oddala powództwo co do odsetek od tej kwoty za okres poprzedzający;*
- 2. zasądza od powódki E. F. na rzecz Przedsiębiorstwa Państwowego (...) w W. kwotę 2720 (dwa tysiące siedemset dwadzieścia) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.*

Sygn. akt VI A Ca 1848/13

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 10 sierpnia 2009 r. powódka E. F. wniosła o zobowiązanie pozwanego Przedsiębiorstwa Państwowego (...) z siedzibą w W. do zawarcia z nią umowy przenoszącej własność zabudowanej nieruchomości położonej przy ul. (...) w W. na rzecz pozwanego za cenę rynkową 900.000 zł, ewentualnie o zasądzenie od pozwanego kwoty 90.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty tytułem odszkodowania za spadek wartości nieruchomości oraz o zasądzenie kwoty 30.000 zł tytułem nakładów koniecznych do zapewnienia właściwego klimatu akustycznego ww. nieruchomości. W uzasadnieniu pozwu wskazała, że powództwo główne wywodzi z art. 64 k.c. w zw. z art. 129 ust.1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, zaś pierwsze z roszczeń ewentualnych oparte jest na podstawie art. 435 § 1 k.c. w zw. z art. 322, art. 324 i art. 325 ustawy Prawo ochrony środowiska, a drugie na podstawie art. 129 ust. 2 w zw. z art. 136 ust. 3 ww. ustawy.

Na rozprawie w dniu 20 czerwca 2013 r. powódka ostatecznie sprecyzowała swoje stanowisko domagając się zasądzenia od pozwanego z tytułu nakładów koniecznych kwoty wynikającej z wyliczenia dokonanego przez powołanego w sprawie biegłego z zakresu budownictwa A. K., tj. do kwoty 36.471,80 zł, natomiast w zakresie roszczenia o odszkodowanie za spadek wartości nieruchomości, kwestionując w całości opinię biegłego A. Z., wniosła o to aby Sąd sam ustalił wysokość tego odszkodowania w oparciu o art. 322 k.p.c.

Pozwany ostatecznie wnosił o oddalenie powództwa w całości, nie kwestionował jednak opinii biegłego A. K. w zakresie wyliczenia nakładów i nie uznając formalnie roszczenia w tym zakresie wnosił o oddalenie powództwa.

Wyrokiem z dnia 25 czerwca 2013 r. Sąd Okręgowy w Warszawie:

1. zasądził od pozwanego Przedsiębiorstwa Państwowego (...) w W. na rzecz powódki E. F. kwotę 36.471,80 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 10 sierpnia 2009r. do dnia zapłaty;
2. w pozostałym zakresie powództwo oddalił;
3. koszty zastępstwa procesowego między stronami wzajemnie zniósł;
4. nakazał ściągnąć od pozwanego Przedsiębiorstwa Państwowego (...) w W. na rzecz Skarbu Państwa- Sądu Okręgowego w W.kwotę 1.824 zł tytułem części opłaty sądowej, od ponoszenia której powódka była zwolniona i kwotę 2.744,50 zł tytułem części poniesionych wydatków;
5. nakazał ściągnąć od powódki E. F. na rzecz Skarbu Państwa-Sądu Okręgowego w W.kwotę 305,62 zł tytułem części poniesionych wydatków;
6. w pozostałym zakresie opłatę sądową, od ponoszenia której powódka była zwolniona przejął na rachunek Skarbu Państwa.

Powyższe rozstrzygnięcie zapadło w oparciu o następujące ustalenia i rozważania.

Powódka E. F. jest właścicielką zabudowanej budynkiem mieszkalnym nieruchomości, położonej w W. przy ul. (...), stanowiącej działkę nr ew. (...) z obrębem (...). Powódka nie zamieszkuje w ww. nieruchomości, która w całości jest przedmiotem umowy najmu.. Powódka nie zamieszkuje w ww. nieruchomości, która w całości jest przedmiotem umowy najmu .

W dniu 7 sierpnia 2007 r. na mocy upoważnienia wynikającego z art. 135 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2006 r., poz. 129, nr 129 ze zm.) Wojewoda (...) wydał rozporządzenie nr (...) (obowiązujące od dnia 24 sierpnia 2007 r.) sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla (...) w W.. Nieruchomość stanowiąca własność powódki znalazła się w granicach tego obszaru. W związku z wejściem w życie Uchwały Sejmiku Województwa (...) nr (...) z dnia 20 czerwca 2011 r. w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla (...) w W. rozporządzenie nr (...) utraciło moc. Uchwała (...) Sejmiku Województwa (...) w §3 określiła granicę zewnętrzną i wewnętrzną obszaru ograniczonego użytkowania. W obszarze ograniczonego użytkowania wyróżniła dwie strefy.

Nieruchomość powódki znajdująca się w całości w strefie (...) nie spełnia norm dotyczących ochrony przed hałasem. W celu zapewnienia w budynku właściwego klimatu akustycznego - stosownie do § 6 pkt 2 uchwały nr (...) konieczne jest wykonanie izolacji akustycznej stropodachu, wykonanie dźwiękochłonnej stolarki okiennej i drzwi balkonowych. Koszt nakładów koniecznych na zrealizowanie powyższego celu, wykonujący opinię w sprawie biegły A. K. wyliczył na kwotę 36.471,80 zł.

Wartość nieruchomości położonej przy ul. (...) w W., zgodnie z opinią wykonującego opinię biegłego A. Z., opiewa na kwotę 596.526 zł. Wartość takiej samej nieruchomości jak powyższa, ale zlokalizowanej poza obszarem ograniczonego użytkowania wynosi 598.986 zł.

Powódka wywodziła swoje roszczenie (główne) z art. 129 ust. 1 poś. Sąd I instancji uznał, że żądanie powódki zobowiązujące pozwanego do złożenia oświadczenia woli o nabyciu prawa własności nieruchomości położonej w W. przy ul. (...), nie zasługuje na uwzględnienie. Rację ma pozwany podnosząc, że powódka nie wykazała, zgodnie z zasadą rozkładu ciężaru dowodów, że wystąpiły okoliczności, o których mowa w powołanym przepisie.

Oddalając powództwo główne (pkt II wyroku), Sąd Okręgowy rozważył zasadność roszczeń ewentualnych. W tym zakresie uznał, że żądanie zasądzenia odszkodowania z tytułu nakładów koniecznych na dostosowanie nieruchomości do właściwego klimatu akustycznego, jest uzasadnione na podstawie art. 136 ust. 3 w zw. z art. 129 ust. 2 poś. Jest rzeczą bezsporną, że nieruchomość powódki pozostaje w obszarze ograniczonego użytkowania. Zarówno § 5 pkt 2 rozporządzenia nr (...) jak i § 6 uchwały (...) stanowią o wymogach, jakie muszą być spełnione w istniejących budynkach w obszarze ograniczonego użytkowania. Wykonujący opinię biegły sądowy ds. budowlanych A. K. stwierdził, że nieruchomość stanowiąca własność powódki, nie spełnia norm dotyczących ochrony przed hałasem. Wskazał, że w celu zapewnienia w budynku powódki właściwego klimatu akustycznego konieczne jest wykonanie izolacji akustycznej stropodachu oraz wykonanie dźwiękochłonnej stolarki okiennej i drzwi balkonowych za łączną kwotę 36.471,80 zł. Ponieważ żadna ze stron nie kwestionowała opinii biegłego K. Sąd I instancji zasądził na rzecz powódki wyliczoną przez biegłego kwotę wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 10 sierpnia 2009 r. do dnia zapłaty. O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 k.c., uznając pozew za wezwanie do zapłaty.

Niezasadne okazało się natomiast drugie żądanie ewentualne pozwu. Sąd Okręgowy stwierdził, że prowadzenie legalnej działalności portu lotniczego nie stanowi deliktu cywilnego. Obniżenie zaś potencjalnej wartości nieruchomości, nie mieści się w granicach szkody, ani jako rzeczywista strata, ani jako utracona korzyść. Tak więc na zasadach ogólnych odpowiedzialności odszkodowawczej nie jest możliwe dochodzenie z tego tytułu roszczeń, wobec przedsięwzięcia prowadzącego lotnisko ani na zasadzie winy - art. 415 k.c., ani ryzyka - art. 435 § 1 k.c. Powódka nie udowodniła, że obecność lotniska nieopodal jej nieruchomości i utworzenie w związku z nim obszaru ograniczonego użytkowania, spowodowało obniżenie wartości nieruchomości. Biegły sądowy ds. szacowania nieruchomości A. Z. wskazał, że wobec nieruchomości położonych w dzielnicach U. i W. bez znaczenia - z punktu widzenia ich wartości - jest to, czy nieruchomość znajduje się w strefie ograniczonego użytkowania, czy też poza nią. Dodatkowo podkreślić należy, że wbrew stanowisku powódki, w okresie od 2005 do 2009 r. ceny jednostkowe nieruchomości wzrosły - niemalże dwukrotnie. Wzrost wartości dotyczył zarówno nieruchomości położonych w strefie ograniczonego użytkowania, jak i poza nią. W tym stanie rzeczy Sąd uznał, że utworzenie obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska nie spowodowało obniżenia wartości nieruchomości powódki, która nie wykazała, aby było inaczej.

Od powyższego wyroku apelację wniósł pozwany zaskarżając go w części co do pkt 1 jedynie w zakresie okresu, za który zostały zasądzone odsetki w kwocie 18 380,79 zł.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

1) naruszenie art. 481 k.c. w związku z art. 363 § 1 i 2 k.c. poprzez zasądzenie odsetek od dnia wniesienia pozwu, a nie od dnia wyrokowania, co prowadzi do bezpodstawnego przysporzenia po stronie powódki, sprzecznego z zasadą, zgodnie z którą naprawienie szkody ma nastąpić przez zapłatę odpowiedniej sumy pieniężnej ustalonej według cen z daty ustalenia odszkodowania;

2) naruszenie art. 481 k.c. w związku z art. 129 ust. 2 i art. 136 ust. 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, poprzez zasądzenie odsetek od dnia wniesienia pozwu, a nie od dnia wyrokowania, skutkiem czego, wartość zasądanego odszkodowania wykracza poza ramy zobowiązania odszkodowawczego pozwanego wynikającego z ww. przepisów i jest sprzeczne z funkcją jaką pełni odsetek. Wskazując na powyższe zarzuty pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w zakresie pkt 1 poprzez zasądzenie w miejsce ustawowych odsetek od dnia 10 sierpnia 2009 r. do dnia zapłaty - ustawowych odsetek od dnia wyrokowania do dnia zapłaty.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja okazała się zasadna.

Na obecnym etapie postępowania, przy niekwestionowanych ustaleniach faktycznych Sądu I instancji, które Sąd Apelacyjny podziela, spór ogranicza się jedynie do kwestii dotyczącej początkowej daty, od której winny być przyznane odsetki ustawowe od zasądzonej kwoty odszkodowania z tytułu nakładów koniecznych do zapewnienia właściwego klimatu akustycznego nieruchomości powódki.

W rozpoznawanej sprawie wysokość odszkodowania została ustalona przez Sąd I instancji na podstawie sporządzonej w toku procesu opinii biegłego, co oznacza, iż zasądzone odszkodowanie przyznane zostało według cen aktualnych na datę orzekania. Podzielić w związku z tym należy stanowisko skarżącego, iż Sąd I instancji błędnie ustalił termin, od którego należy liczyć odsetki ustawowe w niniejszej sprawie.

Jak słusznie na tle podobnej sprawy zauważył Sąd Apelacyjny w Poznaniu (wyrok z dnia 6 lutego 2013 r., I ACa 103/13, LEX nr 1292712), „w orzeczeniach z dnia 17 czerwca 2010 r., sygn. akt III CSK308/09, Lex 852671 z dnia oraz 16 kwietnia 2009 r., sygn. akt I CSK 524/08, OSNC Zb. Dod. 2009, z. D, poz. 106, Sąd Najwyższy dokonał podsumowania dorobku orzecznictwa co do odsetek od świadczeń odszkodowawczych i wskazał na ujawniające się istotne rozbieżności. Preferując pewną elastyczność, zależną od okoliczności sprawy, w tym upływu czasu i różnicy cen między datą wezwania pozwanego do zapłaty odszkodowania a datą ustalenia wysokości szkody, sprzeciwił się koncepcji wyrównania szkody przy zastosowaniu obu mechanizmów łącznie - zarówno odsetek od dnia wezwania, jak i waloryzacji szkody poprzez ustalenie jej zgodnie z art. 363 § 2 k.c. na dzień orzekania. Opowiedział się w nich jednoznacznie przeciwko takiemu ustaleniu daty początkowej odsetek, która prowadziłaby do wzbogacenia pokrzywdzonego.”

Sąd Apelacyjny rozpoznający niniejszą sprawę przychylił się do powyższego stanowiska jednocześnie podkreślając, iż prawidłowe stosowanie art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 455 k.c. oraz art. 362 § 2 k.c. zależne jest od konkretnych okoliczności danej sprawy. Należy zwrócić uwagę na specyficzny charakter szkody, której naprawienia domaga się powódka w niniejszym procesie, polegającej na ustawowym obowiązku doprowadzenia budynku do właściwego klimatu akustycznego. Wymaga podkreślenia, iż powódka, co jest bezsporne, dotychczas nie wydatkowała na ten cel żadnej kwoty i nie poniosła w istocie w wyniku realizacji wymienionego obowiązku żadnego uszczerbku majątkowego. Tak rozumiana szkoda zostanie wyrównana dopiero w przyszłości, z wykorzystaniem zasądzonej przez Sąd na ten cel należności. Uzasadniało to przyznanie od zasądzanego świadczenia odsetek za opóźnienie dopiero od daty wyrokowania, a nie od daty wniesienia pozwu, jak to wadliwie przyjął Sąd I instancji.

Zasądzone odszkodowanie z odsetkami od daty wyrokowania w pełni zrekompensuje powódce przyszłe jej wydatki. Przyznanie odsetek ustawowych za okres wcześniejszy, prowadziłoby więc do sprzecznego z funkcją odsetek z art. 481 § 1 k.c. przysporzenia powódce korzyści finansowych, nieuzasadnionych zakresem zobowiązania pozwanego określonym w art. 129 ust. 2 i art. 136 ust. 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska.

Mając na uwadze powyższe Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 1, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c., w ten tylko sposób, że początkową datę płatności ustawowych odsetek od zasądzonej kwoty 36.471,80 zł określił na dzień 25 czerwca 2013 r. i oddalił powództwo co do odsetek od tej kwoty za okres poprzedzający.

Kosztami postępowania apelacyjnego na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 k.p.c. obciążono stronę przegrywającą spór w tej instancji.